

Over het Onderwijs

De schoolopziener in het 9e district van N.Br., dhr. J. Bosscha, schreef aan de gemeente Oosterhout dat reeds geruime tijd het onderwijs in het gehucht Dorst stilstond, omdat het schoollokaal, reeds lang ingenomen voor een militaire wacht, bij voortduring daartoe gebruikt werd. Het was immers de periode van de Belgische opstand (1830- 1839), toen hier een permanente inkwartiering was.

Verscheidene malen hadden zich reeds ingezetenen van Dorst bij de schoolopziener vervoegd, zich beklagende, dat hun kinderen van het onderwijs steeds verstoken bleven en deze klachten telkens aan de Gemeente waren medegedeeld zonder resultaat, omdat deze de schuld gaf aan de onderwijzer G. v. Nieuwkuyk, omdat deze een eigen huis had en het woonvertrek, dat bij de school hoorde en daaraan vast gebouwd was, gebruikte tot huisvesting door bij hem ingekwartierde manschappen. De gemeente beweerde dat, als de onderwijzer deze soldaten in zijn eigen huis zou logeren de wacht, die slechts uit 7 man bestond, in de schoolwoning zou overgebracht kunnen worden en het schoollokaal weer voor het onderwijs zou kunnen dienen.

De onderwijzer was onwillig, omdat zijn vergoeding van f 50,- voor huishuur was ingetrokken, toen school met daaraan vast gebouwd woonvertrek waren gebouwd. Van Nieuwkuyk wilde dit niet betrekken, omdat hij voor die tijd een eigen huis had gebouwd (het toenmalige tolhuis), want hij was ook tolgaarder. De schoolopziener schreef, dat het oprichten van een eenvoudige wachtlods aan alle moeilijkheden een eind zou maken en het onderwijs, dat nu al meer dan een jaar stilstond, weer zijn vruchten zou dragen en de bezoldiging van de onderwijzer niet nutteloos zou zijn betaald.

1836.

Gabriël van Nieuwkuyk, schoolmeester te Dorst, vraagt aan het Gemeentebestuur om ontslag schrijvende, dat hij zich vleit zijn beroep gedurende 20 jaar met nauwgezette trouw en onverflauwde ijver waargenomen te hebben en tot dusverre onvermoeid voor de hem toevertrouwde jeugd te zijn werkzaam geweest;

dat nu echter zijn 61-jarige leeftijd en zwakke gezondheid, hardhorendheid (volgens bijgaand attest) en zwakheid van gezicht, twee zintuigen, bij het onderwijs volstrekt onmisbaar, hem buiten staat stellen zijn post langer behoorlijk te bekleden en het dus voor de jeugd hoogst wenselijk is dat ik op billijke voorwaarden mijn ambt zou neerleggen en door een meer geschikt onderwijzer vervangen werd,

dat de geringe voordelen, aan zijn post verbonden, niet toereikend zijn geweest om in de behoeften van hem en zijn gezin te voorzien, en het weinige, door hem in zijn tussenuren met vlijt en spaarzaamheid vergaderd, op verre na niet toereikend is om in zijn ouderdom daarin voor hem en zijn vrouw een karig bestaan te vinden,

redenen, waarom de requestrant het durft te wagen zich eerbiedig tot UE te wenden, hem tegen genot ener geringe jaarwedde van f100,- uit de gemeentekas te ontslaan uit een post, die hij om aangehaalde redenen niet dan met de grootste bezwaren en het onherstelbaar nadeel voor de jeugd langer bekleden kan.

Dorst 25 aug. 1836

Gabriël van Nieuwkuyk

Het Gemeentebestuur meldde dat, als het gevraagde pensioen van f 100,- niet geheel uit Rijkskas kon worden betaald, de Gemeente geen redenen zag, daarin voor een gedeelte bij te dragen.

Ook aan de Koning stuurde van Nieuwkuyk op 6 okt . 1836 eenzelfde request. Inspecteur Bosscha uit Breda schreef, dat de aangevoerde gronden in het request overeenkomstig de waarheid waren en een meer geschikte onderwijzer moest komen.

1839

Onderwijzer J.A.G. van Loosdregt schrijft aan de Gouverneur van N.Br. "dat hij 14 jan. 1839 in Dorst is aangesteld op een jaarwedde van f 100;

dat hij als jongmens die benoeming gretig heeft aangenomen om zijn carrière in het onderwijs voort te zetten in het vertrouwen, dat de daaraan verbonden emolumenten hem het nodige onderhoud zouden kunnen verschaffen;

dat hij zich hierin teleurgesteld heeft gezien, omdat het middelgetal op 20 kinderen wordt gerekend, zodat hij alles bij elkaar maar f 170,- 's jaars kan maken, waarvan hij niet kan bestaan en nu hij voornemens is zich in de echt te begeven, zal het hem nog minder mogelijk zijn;

dat hij meent de plichten van onderwijzer behoorlijk te vervullen, wat hij ook gerust door dhr. Schoolopziener durft te laten bevestigen, waarom hij gemeend heeft tot het gemeentebestuur om nog f 100,- toelage te mogen verzoeken uit de Gemeentekas, maar tevergeefs, want het antwoord was, dat deze te veel belast was;

redenen, waarom hij zich tot de Gouverneur wendt, opdat deze de middelen zal vinden om hem bovengenoemde toelage te verlenen.

Dit request was gedateerd 4 sept. 1839.

1841 Onderwijzer van Loosdregt werd op z'n vingers getikt door de Gemeente.

14 sept.

Aan de Heer J.A.G. v .Loosdregt, onderwijzer te Dorst.

Aangezien het Gemeentehuis door U bewoond, uitsluitend is bestemd tot school en woonhuis van de onderwijzer op het gehucht Dorst en nimmer tot het uitoefenen van een bedrijf of nering kan gebezigd worden, zo dient dit schrijven om U daarvan kennis te geven met aanschrijving van het beroep van winkelier, hetzij door Uw vrouw of huisgenoten, in gemeld huis niet meer uitoefenen, zullende het ons aangenaam zijn binnen

acht dagen door U te worden geïnformeerd of aan deze uitnodiging door U gevolg is gegeven.

Arnold Minjon